

فايق سه عيد: ليژنه ي پوره ده ي پهرله مان بهه له دسته واژي فلهسه فه ي پوره ده يان به کاره ي ناوه

■ سازداني: م. م. عتا - دهره ي نديخان

پټوره ده کانسې دهرچوون... هند. هر يکک له مانه شه دهبې به چندن لقي دیکه وه بؤ نمونه له به شمی ماف و نه رکندا دهبې ئیمه هندی ئورمی هاوچرخمان هبیت بؤ دابه شکردنی ئهرک و ماف و دهنسناشکرندی بهرپرسایریتیکان. له به شې زانسته کاندانا دهبې ئیمه تیشک بخه ینه سر مهنه هج و ديداکتیک (شټیوازی وانه وتنه وه) و ئه و پټوره ده ی سره ک وتنی یا سره نه ک وتنی ئه مانه دیاری ده کن. بنه ماکانسې ئه م لقه دهبې بریتی بن له وې (بؤ نمونه) ئه م لقه کار ده کات بؤ ئه وې خویندکاران حز له خویندن بکن، بؤ ئه وې هه سته به ئاسایش بکن، بؤ ئه وې تاکتیک نازاد و پشت به خو به ستوین، بؤ ئه وې زانسته کان بکن سه رچاوه ی نؤر سه مؤر آل ئامیزه کان، فیتری ئه وه بن که دیالوگ به زمانتیک بیگانه بکن، بؤ ئه وې زانسته بهرهم بیئنه وه، ... هند.

ئیمه بم جوړه دهبې سه رجه می ئه و لقا نه ی بؤم باس کردیت به شټیوه یکی و ورد بکه ینه وه که ریبازی قوتباخانه کان وکو شټیوه دهنسوریکان لیبیت که هه موو شته کانی تیدا روون کاربیته وه بؤ ئه وې هېچ که سټیک مافی ئه وې دیکه نه خوات. ولاته پټشکه وتوه کان به م شټیوه کار ده کن.

له لایه کی دیکه وه حز ده که م نه و ت بؤ روون بکه موه هر تنه له له و لقه سه روه که به یوه ندی به زانسته کانه وه هه یه من سووم له زیاتر له ریبازی و فلهسه فه ییک و تیوری بکه ییکه یه ک دهنسوریکان له لایه کی دیکه نه خوات. ولاته پټشکه وتوه کان بکه م شټیوه کار ده کن. له لایه کی دیکه وه حز ده که م نه و ت بؤ روون بکه موه هر تنه له له و لقه سه روه که به یوه ندی به زانسته کانه وه هه یه من سووم له زیاتر له ریبازی و فلهسه فه ییک و تیوری بکه ییکه یه ک دهنسوریکان له لایه کی دیکه نه خوات. ولاته پټشکه وتوه کان بکه م شټیوه کار ده کن.

بؤ ئه وې بټیوانین پوره ده یکی ته ندروس ت دابرټزین دهبې له خو مان بیرسین ئیمه ده مانه ویت مناله کانمان له داهاتوودا چؤنبن و چ جوړه مؤفټیکان لئ دهرچیت؟ ئایا ده مانه وئ ئه وان بکه ینه مؤفټیک شپروخا زو راسیست و چوسپټره ی ژنان؟ یا ده مانه وئ ئه وان بهر جوحتکی یه کسانخوازی گوش بکه ین و یه کتری قبول بکن؟ یا پټمان خو شه ئه وان ولاتیک پټکه وه بنټن و ده سټی یارمه تی بؤ ولاتان و که سانی دیکه درټز بکن؟ ده مانه وئ ئه وان په رگیرین یا ئاسایی؟ عملانی بن یا سه له فی؟... هند. دوا ی ئه وې ئه و ئامانجانمان دیاری کرد ته و تانین بنه ماکانسې پوره ده یکی ته ندروس ت یا ناته ندروس ت بخؤمان دابرټزین.

پوره ده یکی ته ندروس ت بهر ی من خسوی له پوره ده یکی لبرالی مؤر آل ئامیزدا ده بیئنه وه. سروس ت مافو سټا و پټیوه ی، ماف و ئهرک، نؤرم و پټیوه ده کانی کؤمه لگا، خیزان،

کله کوزار شټیان له پټناسه ی ئه م دوو پروسه یه ده کرد. به لام هرچؤنیک کاره بکه ین. واته مافو سټایه کی فیزیا یا میژو یا کؤمه لایه تی دهبې شټیوازی وانه وتنه وه که ی به شټیوه یه ک دابرټزیت که یارمه تی ئه وه بدات دوا ی ته واکرندی قوتباخانه سه رجه می خویندکاران بټوانن به شټیوه یه ک مامه له له گهل یه کتردا بکن که پټیوسټیان به بوونی زیندان نه بټت.

ئاوټنه: ئایا سیسټمیکې پوره ده یی بټلایه ن بونی هه یه؟ ئه گهر هه یه سروس تی چؤنه؟

فايق سه عيد: مه به سټی فلهسه فه ی پوره ده یی بټلایه ن له لای مننه روون نه ی. ئه گهر مه به سټ له بټلایه ن ئه وه بټت که سه ر به ده سلات نه بټت و له ژیر کاریگری ده سلالات کار نه کات، هه روه ما مه به سټ له فلهسه فه ی پوره ده ی فلهسه فه ی بټت به شټیوه یه کی گشتی وه کو هه موو لقه کانی دیکه دیکه، ئه وه پټم وایه به لئ هه یه . چاؤگټرانیک به مټزوی فلهسه فه ی له ناوچه جیوازه کانی جیهاندا ئه وه مان بؤ دهنه خات که هه یه .

به لام ئه گهر فلهسه فه ی پوره ده ی به و شټیوه یه بکار ده بټت که لیزنه ی پوره ده ی نیو په رله مانی کورستان به کاری هټناوه، ئه وه باشت وایه ئیمه باس له ریبازی یا سیسټمیکې پوره ده یی بټلایه ن بکه ین نه ک فلهسه فه یکی پوره ده یی بټلایه ن. ئه گهر مه به سټت ئه م بټت ئه وه پټم وایه به شټیوه یکی گشتی سیسټمیکې بټلایه ن هه بټت. هر له کؤنه وه تاوه کو ئیستاش سیسټمه پوره ده یی و فټیکاریه کان که زانسته کانیش له خؤ دهرکن له ژیر کاریگری ده سلالات کاندانا بیون. ئه م دیارده یه له هه موو شټیوه یی بهرؤنواشوه که نازادیه فه ردییه کان تا راده یه کی به کجار زؤر دابین کرون زؤر جار وایه . ئه م به مه به سټه نالیم که ده سلالات به هه مان شټیوه یه دوله عه ره بیکان و بلؤکی شوشیالیسټی زانست و میژو جوگرافیا، حقیقه ته میژیوه یکان، فاکته کان ماتماتیکیه کان، ئابوریه کان، ده لاله ته کان ... هند.

ده گزین. به لکو ئه وان ئه و شټیوه یی زانست و لیکولټیوه و کانی پټ دهنه و روو شټیوازه لیکن میژودی کارکرده کان دیاری ده کن یا به ئاراسته یه کاندانا ده بن که سه ره خوئییه کی ته و او دابین نکات.

ئیمه بؤخومان له زانکؤکانسی کورستاندا کؤمه لیک زانستی ئاوه ژومان خویندووه. زؤریک له فاکته کانو راسټیه کان گؤرابوون.

له سلانی هه شتکاندا پرؤژه یه ک له زانکوی له زانکوی به غدا به ناری دوویاره نووسینه وه میژووه ده سټی پیکر دوو که زؤر حقیقه تی میژویه گؤرابوو. له ئیزایش هه مان پرؤسه له کاتی شادا هه بوو. ئه م به دهر له سیسټمی پوره ده یی که کاریگریه کی که وره تری له سه ر خویندکاران هه بوو. نمونه یه کی دیکه بلؤکی شوشیالیسټیه که به شټیک زوری جیهان کؤمه لیک کتیبی له سه ر پروسه ی ئابوری، سیاسی، کؤمه لایه تی ... هند ئه م بلؤکه خویندبؤوه. به لام پاش له و له شانه وې ئه و بلؤکه گؤرابؤف ئه وې راگه یاند که زؤر له راسټی و فاکته کان بهرؤ نووسرابوون، ئه وه راست نه سوو که ئابوری ئه و بلؤکه ئه و دهنه به هټز سوو ... هند. مؤفټی ئیمه پاش ئه وې ده سټی به چندن سه رچاوه ی خویندنه وې نؤئ ده گات هه سټیک وای له لا دروست ده بټت که مؤر ماتکرندی میشکی خوی کاریکی زؤر پټیوسټه چونکه پره له زانسته و زانیاری هه له و فابؤرؤسار.

ئاوټنه: په یوه ندی نټوان پوره ده و فټرکردن چیه؟ ئایا په یوه ندیه کی یه کانگیره؟ یان زؤر پروسه ی جیوازه؟

فايق سه عيد: له بته رته پوره ده و فټرکردن دوو زانستی جیوازان بویه بهرټزیلی کات ناوی ئه و ده زکاو وه زاره تانه شه که کار له م بواره ده ده کن گؤرابوون یارمه یه سهردا ها توه. جاریک وه زاره تی پوره ده، جاریک وه زاره تی فټرکردن، جاریک دی پوره ده و فټرکردن، یا وه زاره تی قوتباخانه کان، یا وه زاره تی زانیاریه کان ... هند. بریشت نه چټ له پشټ هه یه یه کیک له ناوانه کؤمه لیک بیرو را هه بوون

هه له بجه به مهری سازان بسپرن

■ ناسؤمه بدوله تیف

له م زؤر ژاندا ئه و هه واه م ده سټخت که نوسراویک له نه نجومه ی وهزیرانی هه رټمه وه که شټؤته نه نجومه ی وهزیرانی به غدا ده ست مالیک، تیایدا چند سه رمایه داریک دوا ی ئه وه یانکرووه مهری (سازان - هه له بجه) که مهرتیک سئوری کؤن پر بایه بخه بؤ هه له بجه، به فه رمی بکرتیوه له نټوان نټرانو کوردستاندا، وه ک دهریچه یه کی بازرگانو ئالوگؤری شمه ک بووری ئاوه دانکرده وې هه له بجه گونده کاندانا. ئه م ش وه ک وه فایه کی حکومتی عټراسی بؤ ده فه ری هه له بجه له هه مبر ئه و تاوانکاریانه له دؤئ نه جمدرا که قټزه وتیریان زه هریارکرکن بوو له ۱۶/۸/۸۸.

ناوه رؤکی ئه و داواکاریه ناوه رؤکیکې ته و او شاعری جیگای گرنگیه گهر به ده میوه بچین، چونکه هه له بجه ئیستا شاریکی ته نهایه و له ووی ئاوه دانکرده و هه شوه په راویژوه وه شاری مردوی لټاوتوه و ته نراوه به قوولو داخواری و تنگنه فه سه ی. گهر ئه م مهری هه ناسه دانه ی هه بټت له په نا گوتیدا، ئه و ئوتوماتیک زیندو هټیته وه خوین ئه پراوتوه ده ماره کانی ئه و دهنه ش هه له بجه یه کان داواکاری نه زؤک بؤ که س بهرزن ناکه نوه؟!

به هزی ئه م هرزه سنوریوه که تایه ته ندیتی سنوری و زانستی ریگاوایانی خسوی هه یه، ئیدی هه له بجه خوی ئه بټته ناوه ندیکې ئابوری به هټیو گهرم بؤ بیزنسو سه رمایه گؤزاری کوردی نټرانی. ئه م خاله سنوریه یه کیکه له و مهرزانه ی که شایسته ی ئه وه یه بکرتیوه و فارس وته نی باز ببین، چونکه هه م ئاسایش هه م جاده ویاون هه م نزیکی له شاره کانی نټرانه وه و ئه کات ئه م داواکاریه بټته داواکاریه کی واقعی. حقه له به دنا نه ک به نوسراویکو دوان، به لکو جهنگی له سه ر بکه ین بؤ هه له بجه، به تاییه ت په رله مان تارانی کورده غدا که رهنه گ تا ئیستاش وه کو پټیوسټ شپریان له سه ر هټچ مافکی خه لکی کورستان نه کربټن (له ئیم شپه نه ک قسه ی نه رمو پټکه نین).

زاناریوشه کؤماری ئیسلامی نټرانیش ره زامانده بؤ کردنه وې ئه م مهرزه ئه وې که ماوه تنه ا به دوا داچوونی ئه و نوسراوه کوردی به خو مانه که به ره بی ره وانه ی به غدا کراوه که له لاین ده سه لاتی هه رټمه وه به جدی وه ربرگریټ، تا په راویژ نه خرئو چټر له ناو ره فه تزلزلټیشټووه کانی دیکه له به غدا گیرنه خوات وه ک کاره کانی تری هه له بجه یی لئ نه یه ت که دیا نجار داوامانکر یا له په رله مانی عټرا قیدا نوټنه رانی هه له بجه میوانداریی بکرتیزو نازاره کانسې خویمان بکه ین به ده وله تی نوټی عټراق، که چپی گویان لئ نه گرتین. ئیستا پرسټک هاوتته پیش پټیوسټه بیگه ینه که ره سه سټی گفوتوگؤ، تا دهرک به وه بکه ین ئه گهرچی له سیاسی رابردودا هه له بجه بریده وه و ده مان سه رکرده و کادری حیزبی بؤ کورد پیگه یاندو هه زاران شه هیدی به خشی مژده ی راپه رینی ۹۱ نه خشانده به لام له رووی ئاوه دانسیه وه نؤراندی پټیوسټه به کردنه وې ئه م ده ماره ئابوریه به هټزه و بکه ین ئه مومان چمه پله بؤ برنده وې هه له بجه لیدیه ون قورسیش نییه گهر ئیراده ی له پشټه وه بټت، نه با داواکاریه کی حکومت نوسراوی موجهاله بوویټ بؤ هه له بجه سه رمایه داره هه له بجه یه کان؟!